Podoaba prețioasă a Bisericii

în simbolismul carului lui Solomon

Sfântul Grigore de Nyssa

Text și traducere

Sursa: Sfântul Grigore de Nyssa: „Interpretarea Cântării Cântărilor, versetul 7". EPE Volumul 7, pp. 220-238.

În pasajul următor, îl vom citi pe Sfântul Grigorie de Nyssa interpretând simbolismul unor caracteristici prețioase ale Bisericii, care erau simbolizate prin obiecte prețioase ce fac trimitere la mediul regelui Solomon, simbol al Domnului nostru Iisus Hristos:

Interpretare la Cântarea Cântărilor capitolul 3: 9-4: 1. Partea 1

Text antic Traducere
„Regele Solomon și-a făcut o haină

din lemnul Libanului,

El i-a făcut stâlpii din argint.

și aurul său culcat,

Hainele sale purpurii,

înăuntru este pavat cu pietre

Cu dragoste din partea fiicelor Ierusalimului.

Ieșiți și vedeți, fiice ale Sionului,

în regele Solomon,

în coroana cu care l-a încoronat mama sa

în ziua nunții sale,

și într-o zi de bucurie a inimii sale.

Iată, vecina mea e bună, iată, e bună.
„Regele Solomon și-a făcut o haină”

din lemnul Libanului;

El i-a făcut stâlpii din argint.

tăblia patului său făcută din aur,

și patul său de purpură;

înăuntru, piatră cubică brodată,

un dar al iubirii din partea fiicelor Ierusalimului.

Ieșiți și vedeți, fiice ale Ierusalimului,

Regele Solomon

cu cununa cu care l-a încoronat mama sa

în ziua nunții sale,

ziua în care inima lui s-a bucurat.

Văd cât de frumoasă ești, iubirea mea, cât de frumoasă ești!
În multe privințe, regele Solomon este considerat un simbol al adevăratului rege și multe sunt spuse despre el în Sfânta Biblie; căci este numit om al păcii, a construit un templu și are o înțelepciune nemăsurată, domnește peste Israel și judecă poporul cu dreptate și este din sămânța lui David, iar regina etiopienilor îl însoțește. Căci toate acestea și altele asemenea sunt spuse despre el într-un mod tipic și el prefigurează puterea Evangheliei.

Căci ești atât de pașnic încât ai biruit pe vrăjmaș și l-ai pironit pe cruce, care ne-a mântuit pe noi, și mai degrabă întreaga lume, și ai dărâmat zidul de despărțire din mijloc, ca să creezi în tine un singur om nou din cei doi, făcând pace, care a propovăduit pacea celor de departe și celor de aproape prin predicarea Evangheliei? Și un astfel de ziditor de templu, după ce a pus temeliile sale în munții sfinți, adică în proroci și apostoli, și zidind, cum spune Apostolul, pe temelia apostolilor și a profeților, pietre vii și vii, rostogolindu-se singure spre armonia zidurilor după cuvântul profetic, pentru ca, fiind uniți în unitatea credinței și în legătura păcii, să mărească prin ei înșiși sfântul templu, ca să devină un locaș al lui Dumnezeu în Duh?

Și faptul că Solomon își numește și el înțelepciunea adevărată înțelepciune, nimeni nu o poate respinge, nici prin istorie, nici văzând adevărul; căci istoria mărturisește că el a depășit limitele înțelepciunii omenești, cunoașterea tuturor lucrurilor în lățimea inimii, precum și pe cei care s-au rătăcit și pentru care aceasta a devenit imposibilă de acum înainte, în timp ce Domnul, după natura sa, este această esență, care este adevăr, înțelepciune și putere. De aceea, când David spune că „toate lucrurile au fost făcute în înțelepciune”, dumnezeiescul Apostol, interpretând pe profet, spune: „în el au fost făcute toate lucrurile”, ca semnificând aceasta despre profet prin „înțelepciune”.

Și regele lui Israel este Domnul, iar din partea dușmanilor mărturisirea împărăției sale este mărturisită de cei care au semnat crucea, că „acesta este regele iudeilor”; căci noi primim mărturia, chiar dacă se crede că diminuează măreția statului, împărăția israeliților, definind stăpânirea. Căci nu este așa, ci din partea principiului împotriva tuturor, această inscripție a fost atribuită crucii, nu pentru a adăuga că numai al iudeilor este rege; căci cuvântul care a mărturisit în mod absolut despre principiul iudeilor și stăpânirea împotriva tuturor, conform tăcerii, a inclus această mărturisire; căci regele întregului pământ și partea în orice caz are stăpânirea.

Iar studiul lui Solomon despre judecata dreaptă îl marchează pe adevăratul judecător al întregii lumi, care spune că „Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat Fiului”; și că „Eu nu pot face nimic de la Mine însumi, ci judec după cum aud, și judecata Mea este dreaptă”. Căci aceasta este condiția extremă a judecății drepte, aceea de a nu lăsa de la sine niciun efort sau moștenire celor judecați, ci să audă mai întâi

judecata celor aflați în încercare, pentru ca astfel să se poată da votul asupra lor. Nu prin har sau puterea lui Dumnezeu mărturisește și nu este capabilă; căci adevărul nu se poate abate de la judecata dreaptă. Iar ceea ce este din sămânța lui David este Domnul după trup, datorită faptului că a fost prezis de la David, așa cum mărturisim în cuvântul prezent.

Și taina după femeia etiopiană, cum am cucerit împărăția etiopienilor și cum am citit locul din mijloc lui Solomon pentru slava înțelepciunii, este prezentată cu pietre scumpe și aur și mireasmă de mirodenii, întâmpinând pe rege, adică dacă s-ar face credinciosului, după ceea ce vede în minunile Evangheliilor; căci nu știam eu că Biserica Neamurilor, înainte de a deveni Biserică, a fost înnegrită de idolatrie, la început, printre mulți, în mijlocul neștiinței sale, abătută de la cunoașterea adevăratului Dumnezeu? Dar când s-a arătat harul lui Dumnezeu și a strălucit înțelepciunea și adevărata lumină și-a trimis razele către cei ce ședeau în întuneric și în umbra morții, atunci au venit la Israel etiopienii, care îmbrățișaseră lumina și se lepădaseră de esența lucrurilor bune, cei din neamuri care veniseră la credință și cei ce fuseseră departe și aproape s-au cufundat în apa tainică a întunericului, pentru ca Etiopia să ajungă cu mâna ei la Dumnezeu și să aducă daruri regelui, atât parfumurile evlaviei, cât și aurul cunoașterii lui Dumnezeu, cât și pietrele prețioase ale poruncilor și virtuțile lucrului.

Cât despre ceea ce văd de aici, încep teoria zicerilor care ne este prezentată, voi clarifica deja această chestiune expunând cuvântul divinilor învățați astfel: „Regele Solomon și-a făcut un car din lemn de Liban, stâlpii lui i-a făcut din argint și patul lui din aur, scaunele lui din purpură, înăuntru el pavat cu dragoste de la fiicele Ierusalimului.” După cum în pasajele menționate mai sus despre Solomon s-a găsit motivul prin care taina Domnului este prefigurată în acea persoană, tot așa și prin construcția carului este trasată iconomia Domnului cu privire la noi; căci Dumnezeu este făcut în multe feluri în propriile Sale valori, ca și cum fiecare ar avea putere și valoare, așa în fiecare ființă făcută. Căci unul devine locul lui Dumnezeu, altul casa Lui, altul tronul Lui și altul așternutul picioarelor Lui. Și există cineva care devine atât car, cât și cal bun, primind asupra sa pe călărețul cel bun și călătorind pe calea celei drepte a celui responsabil.

Și, așa cum suntem învățați și purtătorul ei, ea devine, conform acelei înțelepciuni, nu numai făcută din lemn din Liban, ci și împodobită în fiecare parte cu aur, argint, purpură și pietre; prin care dragostea lui

devine activă, nu a tuturor celor care conțin energia dragostei, ci a fiicelor Ierusalimului liber de sus, cunoscute prin viață. Că cel care Îl poartă pe Dumnezeu în sine este un purtător al ceea ce este stabilit în el, chiar înainte de celelalte cuvinte ale noastre, dacă este; căci, potrivit Sfântului Pavel, el nu mai trăiește, ci trăiește având-L pe Hristos în sine și dă dovadă a ceea ce este purtat în el și susținut de el.

Însă nu aceasta este ceea ce se caută. Mai degrabă, este mai potrivit să înțelegem cu sârguință ce înseamnă natura variată și multiformă a materiei și cum se combină ea cu aurul, argintul, purpura și pietrele și natura lemnului în construcția sicriei. Înțeleptul arhitect Pavel, împreună cu iarba și trestia în construcția casei, consideră lemnul ca fiind un deșeu, ca foc mistuitor, care testează lucrarea cheltuită. Dar știm că o parte din natura lemnului nu a rămas în starea sa originală, ci a fost transformată în aur sau argint sau în alt lucru prețios. Căci în casa cea mare a lui Dumnezeu, spune Apostolul, sunt vase de aur și de argint prin natură, aluzie la cele netrupești ca fiind creația fizică și mintală prin acestea, iar vasele de lemn și de lut, semnificându-ne pe noi prin acestea, pe care neascultarea i-a rătăcit și i-a făcut vase de lut, iar păcatul prin lemn ne-a făcut vase de lemn în loc de aur.

Și folosirea vaselor este împărțită după valoarea materialului; căci materialul mai onorabil este pus deoparte spre onoare, iar cel mai necinstit este respins. Dar ce spune Pavel despre astfel de lucruri? Că vasul are putere prin alegerea sa, fie aur din lemn, fie argint din lut; „căci dacă”, spune el, „te curățești, vei fi un vas de cinste al Stăpânului, pregătit pentru orice faptă bună”.

Astfel, prin cele spuse, putem concluziona că teoria cuvântului în cauză este că muntele, Libanul, este menționat în multe locuri din Sfânta Biblie ca o indicație a puterii obiective, cum ar fi atunci când se spune prin profet că „Domnul va zdrobi cedrii Libanului și îi va subția, iar Libanul ca un vițel”, adică cel care a fost cucerit de Moise în pustie și a devenit o sursă de apă pentru israeliți prin subțire. Căci se afirmă aici, prin profeție, că nu numai relele care răsar din puterea obiectivă, ci și acest munte, prima rădăcină a răului, Libanul, cel care hrănește materia unor astfel de cedri, va lua ființă. Nu am fost niciodată copacii Libanului, până când acolo nu am fost dezrădăcinați de viața rea și de înșelăciunea idolilor. Dar pentru că de acolo am fost doborâți de securea rațiunii și am devenit în mâinile meșterului, El ne-a făcut purtători ai Săi, transformând natura lemnului prin renaștere în argint și aur și în purpură și ouă de pietre. Și

precum spune Apostolul că Dumnezeu a împărțit fiecăruia în mod potrivit darurile Duhului Sfânt și că unii dau proorocia după măsura credinței, iar alții după fapte, pentru ca fiecare să primească har, fie ca un ochi al trupului Bisericii, fie ca o mână, fie ca un așternut pentru picioare, tot așa și în construcția sicriei, unul este stâlpul, care este sprijinul, iar celălalt este partea spre cap, partea culcată, și care sunt aranjate în interior. Ca în cazul tuturor lucrurilor, dintr-un anumit motiv meșteșugarul nu inventează materialul într-un mod uniform pentru înfrumusețare, ci totul este împodobit cu frumusețe și se inventează un timp diferit și potrivit pentru fiecare dintre acestea.

Stâlpii trăsurii sunt din argint, ale cărei bănci sunt de purpură, iar băncuța pe care își odihnește mirele capul este de aur, iar interiorul este împodobit cu pietre prețioase. Stâlpii Bisericii nu sunt stâlpi, căci Cuvântul este de argint curat și lustruit, iar ei sunt stâlpii împărăției pe înălțimile orașului (căci purpura este considerată un atribut excepțional al împărăției), iar hegemonia lor, pe capul căreia se sprijină cel care a construit purtătorul, este aurul doctrinelor pure, iar tot ce este nevăzut și ascuns, este împodobit cu conștiința pură a pietrelor prețioase, prin care toate fiicele Ierusalimului constau din iubire.

Dacă însă Biserica este cea care poartă toate lucrurile și împarte membrii trăsurii în anumite persoane după diferitele energii, așa cum s-a mai spus despre aceasta, cuvântul are multă și astfel ușurință de a aplica părțile trăsurii fiecărei rânduieli a celor ce sunt rânduiți după Biserică (precum spune Apostolul că „Dumnezeu a pus în Biserică mai întâi Apostoli, în al doilea rând Proroci, în al treilea rând Învățători, apoi toate lucrurile în felul lor spre zidirea Sfinților”), întrucât prin aceste nume ale celor care au contribuit la construirea trăsurii se înțeleg preoții și învățătorii, iar fecioria modestă din interiorul trăsurii, puritatea virtuților cu care străluceau pietrele ouălor.

Dar despre aceste lucruri, cam atât. Și discursul următor conține un îndemn către fiicele Ierusalimului, făcut de mireasă. Căci, așa cum marele Pavel ar fi suferit o pierdere dacă nu le-ar fi împărtășit toate aceleași lucruri bune (din acest motiv le-a spus celor care l-au auzit: „Fiți precum sunt eu, căci am fost odată printre voi”; și că „Fiți imitatori ai mei, precum sunt eu al lui Hristos”), tot așa și această mireasă iubitoare de tainele divine ale mirelui, când a văzut patul și a devenit purtătoarea regelui, a strigat către tinere (căci acestea sunt sufletele celor care sunt mântuiți), zicând: „Până când veți fi închise în peștera vieții?” Ieșiți din

vălurile firii și vedeți priveliștea minunată a Sionului devenind fiice, priviți coroana care înconjoară capul regelui, pe care mama sa a pus-o peste el, după glasul profetului, care a spus: „O coroană de pietre prețioase a fost pusă pe capul lui”. Totuși, niciunul dintre cei care au examinat cuvintele profeților despre Dumnezeu nu este corect în accentul pus pe nume, întrucât este menționată mama în loc de Tatăl, una dintre cele două voci asumându-i sensul.

Căci, întrucât divinul nu este nici masculin, nici feminin (căci cum se poate gândi așa ceva în divinitate, când nici aceasta nu rămâne în noi, oamenii, pentru toată veșnicia, ci atunci când ne naștem cu toții în Hristos, semnele acestei diferențe se pun odată cu întregul om vechi?), din acest motiv, numele „nici feminin, nici masculin” este echivalent cu indicarea firii neprihănite, sensul firii pure, contaminatoare. Din acest motiv, în evanghelie se spune că Tatăl săvârșește nunțile pentru Fiul, iar profetul îi spune lui Dumnezeu că „i-ai pus pe cap o cunună de pietre prețioase”, dar aici se spune că mirele este atacat de mamă.

Există o singură căsătorie și o singură mireasă, iar coroana este impusă mirelui de către unul dintre ei. Totuși, nu există nicio diferență între a-L numi pe Unul-Născut Fiul lui Dumnezeu Dumnezeu sau Fiul iubirii Sale, după glasul lui Pavel, care are, în fiecare nume, puterea mirelui asupra vieții noastre comune.

Ieși, mireasă, la fecioare și fiți fiice ale Sionului, ca dintr-un punct înalt (căci așa se tâlcuiește Sionul) să puteți vedea priveliștea minunată a mirelui purtând o coroană. Și Biserica devine o coroană pentru el prin pietrele vii, înconjurând capul într-un cerc, iar firul coroanei unei astfel de coroane este iubirea, care, fie că este mamă, fie iubire, zic eu, nu păcătuiește; căci iubirea este Dumnezeu, după glasul lui Ioan. Și astfel îi spune mireasa, bucurându-se de lumea nunții, să se bucure de coroană; căci cel care locuiește în Biserică se bucură la fel de mult, fiind încoronat cu virtuțile celor care excelează în ea. Judecați dacă acestora li se prezintă vocile divine într-un cuvânt cu acest înțeles: „Ieșiți și vedeți, fiicele Sionului, în coroana regelui Solomon, cu care mama sa l-a încoronat în ziua nunții sale și în ziua bucuriei inimii sale”.

Cuvântul, primind acest fel de caritate a miresei, care, imitând Învățătorul, și ea „vrea să se mântuiască și să ajungă la cunoașterea adevărului”, o prelucrează mai modest, devenind propovăduitoare a frumuseții sale și pictoare; căci lauda ceasului nu devine pur și simplu un

elogiu universal care conține eufemismul frumuseții, ci se contopește cu cuvântul, fiecare membru al căruia este al său, prin comparație și asemănare, acordând lauda. Și astfel spune ea: „Iată, aproapele meu este bun, iată, este bun”; căci cea care imită voința iubitoare a Domnului și, asemenea lui Avraam, îmbrățișează pe fiecare dintre tinerele femei din țara sa și din rudenia sa senzuală, pentru a-l vedea pe mirele curat încununând Biserica, se apropie cu adevărat de bunătatea duminicală apropiindu-se de Dumnezeu prin iubirea aproapelui. Ea este bună, îi spune Cuvântul, apropiindu-se de bine prin alegerea cea bună.
Și repetarea laudei este potrivită, nefalsitatea mărturiei; căci în dubla mărturie legea divină decretează că adevărul este confirmat. Din acest motiv se spune: „Iată, ea este bună, vecina mea, iată, ea este bună”.

În multe locuri, Solomon este folosit ca un simbol al adevăratului rege și există multe lucruri care se spun despre el în Sfânta Scriptură în lauda sa . 1 Se spune că este pașnic, că a construit templul, că are o înțelepciune nemăsurată , 2 că este regele lui Israel, 3 și judecă poporul cu dreptate, provine din linia lui David, 4 și chiar regina etiopienilor îl vizitează. Toate acestea sunt spuse despre el ca simboluri și prefigurează puterea Evangheliei.

Cine este atât de pașnic precum cel care a ucis vrăjmășia și a țintuit-o pe cruce, cel care ne-a împăcat pe noi, dușmanii Săi, sau mai degrabă întreaga lume cu Sine și a dărâmat zidul de despărțire din mijloc, 5 „ca să creeze în Sine un singur om nou din cei doi” 6 și a făcut pace cu El, cel care a propovăduit pacea celor departe și celor aproape cu cei care au propovăduit vestea bună 7 ? Cine este un astfel de constructor de templu, care i-a pus temeliile pe munți, pe Sfinți, adică pe Profeți și pe Apostoli, și construiește pe ele, așa cum spune Apostolul, „pe temelia Apostolilor și a Profeților” 8 pietrele vii și însuflețite care se rostogolesc de la sine în clădirea armonioasă a zidurilor după cuvântul profetului 9 , pentru ca, după ce sunt adunați în unitatea credinței și legătura păcii, să mărească prin munca lor Sfântul Templu, pentru ca acesta să devină, prin harul Duhului, un locaș pentru Dumnezeu 10 ?

Că Solomon, cu înțelepciunea sa, prefigurează adevărata înțelepciune, nimeni nu va obiecta, privind la Istoria Sacră și la adevăr. Căci Istoria Sacră mărturisește despre el că a depășit limitele înțelepciunii omenești, cuprinzând în lățimea inimii sale cunoașterea tuturor, astfel încât nici pe cei dinaintea lui i-a depășit, iar cei care au venit după el nu l-au putut ajunge 11. Dar Domnul este în esența sa ceea ce este adevăr, înțelepciune

și putere. De aceea, când David spune „toate lucrurile au fost făcute în înțelepciune”, dumnezeiescul Apostol, tâlcuind pe Profet, spune că „în el au fost create toate lucrurile” 12 , deoarece profetul îl indică cu cuvântul „înțelepciune”.

Faptul că el era Domnul Regele lui Israel a fost confirmat de dușmanii care au înscris pe crucea sa mărturisirea regalității sale, spunând „Acesta este Regele iudeilor”. 13 Acceptăm mărturia, deși se crede că aceasta diminuează foarte mult măreția suveranității sale, limitându-i autoritatea la regatul israeliților. Cu siguranță nu este așa; dar, din particularitatea sa, această inscripție de pe cruce atribuie suveranitatea tuturor, deoarece nu adaugă că el este rege numai al evreilor. Atribuindu-i suveranitatea asupra evreilor fără limitare, inscripția a inclus, prin forma tăcerii, și autoritatea asupra tuturor. Regele întregului pământ are cu siguranță și suveranitate asupra tuturor.

Grija lui Solomon pentru o judecată dreaptă îl descoperă pe adevăratul judecător al întregii lumi, care spune: „Tatăl nu judecă pe nimeni; toată autoritatea judecății i-a încredințat Fiului” 14. Și iarăși: „Eu nu pot face nimic de la Mine însumi, ci judec după cum aud de la Tatăl și judecata Mea este dreaptă” 15. Aceasta este condiția supremă a unei judecăți drepte, să nu judeci nimic celor pe care îi judeci din simpatie sau prin tragerea la sorți, ci să asculți mai întâi pe acuzat și apoi să hotărăști pentru ei. Și din acest motiv puterea divină mărturisește că există unele lucruri pe care nu le poate face. Adică, adevărul nu este capabil să-și îndrepte judecata în afara dreptății. Faptul că Domnul, după trup, se trage din linia lui David, 16 și este prezis de cel care s-a născut din David, pentru că este evident de la sine, îl vom omite.

Însă problema cu femeia etiopiană, cum și-a părăsit împărăția și, după ce a străbătut toate țările dintre ele, se grăbește să vină la Solomon din cauza faimei înțelepciunii sale, onorându-l pe rege cu pietre prețioase, cu aur și mirodenii parfumate, va deveni clar cui îi acordă atenție, la care dintre minunile evangheliei se referă. Cine nu știe că la început adunarea neamurilor înainte de a deveni Biserică a fost neagră din cauza idolatriei, îndepărtată de cunoașterea adevăratului Dumnezeu, pentru că a intervenit o lungă perioadă de ignoranță? Dar când s-a arătat harul lui Dumnezeu și Înțelepciunea a strălucit și adevărata Lumină și-a trimis strălucirea 17 „celor ce ședeau în întuneric și în umbra morții” 18 , atunci, pentru că Israel și-a închis ochii față de lumină și s-a ținut departe de natura imaterială a bunurilor, vin etiopienii, cei care recurg la credință de la

neamuri și care, pe când odinioară erau departe, acum se apropie 19 , spălându-și culoarea neagră cu apa tainică 20 , pentru ca Etiopia să-și întindă mâna către Dumnezeu și să ofere daruri regelui, parfumurile evlaviei, aurul cunoașterii lui Dumnezeu și pietrele prețioase ale aplicării poruncilor și virtuților.

Însă cu ce scop încep analiza mea a acestor versete de aici, voi explica acum, reluând mai întâi cuvânt cu cuvânt cuvintele divine, care sunt următoarele: „Regele Solomon și-a făcut un sicriu din lemn de Liban; i-a făcut stâlpi de argint, tronul său de aur, patul său de purpură; în el fiicele Ierusalimului au fost brodate cu pietre de dragoste.” Așa cum în ceea ce am expus mai înainte despre Solomon, cuvântul nostru a găsit elementele care prescriu în persoană această taină legată de Domnul, tot așa și prin construirea sicriului este semnificată iconomia Domnului pentru noi. Căci Dumnezeu există în multe feluri în cei ce sunt vrednici de El și se găsește în fiecare după puterea și vrednicia sa. Unul devine locul lui Dumnezeu, altul casa lui Dumnezeu, altul tron și altul scăunel. Există, de asemenea, cineva care devine car sau cal ascultător care primește la bord pe călărețul cel bun și își face drumul după voia conducătorului său.

Și, așa cum suntem învățați acum, nimeni nu devine targa lui, nu numai cel care este făcut din lemn de Liban, după înțelepciunea sa, ci și cel care este împodobit cuvenit în fiecare parte cu aur, argint, purpură și pietre prețioase. Prin acestea devine activă dragostea lui, deși nu toată lumea înțelege energia dragostei, dar care este recunoscută prin viața fiicei Ierusalimului liber de sus. Că, prin urmare, oricine îl are pe Dumnezeu în el este targa celui care s-a așezat în el, este evident și fără propriile noastre explicații. Oricine, după Sfântul Pavel, nu mai trăiește el însuși, ci Hristos trăiește în el 21 și dă dovadă de Hristos care vorbește în el 22 , acela este chemat literalmente și devine targa celui pe care îl are în el și îl ridică.

Dar nu aceasta este ceea ce căutăm. Mai degrabă, trebuie să explicăm cu atenție ce înseamnă varietatea și multitudinea materiei și cum, printre aur, argint, purpură și pietre, lemnul participă și el la construirea sicriei . 23 Deși înțeleptul arhitect Pavel consideră că lemnul trebuie aruncat din construcția casei împreună cu iarba și trestia, deoarece lucrarea este distrusă de puterea mistuitoare a focului, care este testul lucrării. Cunoaștem însă un fel de lemn care nu rămâne așa cum este, ci se transformă în aur sau argint sau în altceva prețios. Căci în casa cea mare a lui Dumnezeu, spune Apostolul, „sunt unele vase de aur și de argint”, și

cred că face aluzie prin acestea la creația mintală, „și altele de lemn și de lut”, și poate că prin acestea ne semnifică pe noi, pe care neascultarea noastră s-a transformat în pământ și ne-a făcut lut, iar păcatul legat de pomul vieții 24 ne-a făcut vase de lemn mai degrabă decât de aur. După valoarea materialului, se împarte și folosirea vaselor. Cele care erau din bunuri mai prețioase au fost puse deoparte pentru o întrebuințare cinstită, celelalte au fost respinse pentru o slujbă umilitoare. Dar ce spune Pavel despre acestea? Că vasul are puterea, prin propria sa voință, să se transforme fie din lemn în aur, fie din lut în argint. Dacă omul, spune el, se curăță, va fi un vas pentru o întrebuințare cinstită a Domnului, potrivit pentru orice faptă bună.

Cu cele spuse, suntem oarecum mai aproape de interpretarea cuvântului care ne privește. Muntele Libanului este menționat în multe locuri din Sfânta Biblie, pentru a declara puterea vrăjmașă, ca atunci când se spune prin Profet: „Domnul va zdrobi cedrii Libanului și îi va topi și Libanul” 25 , precum acel vițel pe care Moise l-a topit în deșert 26 și, topindu-l, l-a făcut potrivit pentru băutura evreilor. Profeția de aici vrea să declare că nu numai relele care au izvorât din puterea vrăjmașă, ci și muntele însuși, prima rădăcină a răului, Libanul, care hrănește creșterea acestor cedri, va ajunge să nu mai existe. Căci, fiindcă noi am fost odată lemnul Libanului, în timp ce eram înrădăcinați în el cu viața noastră păcătoasă și cu înșelăciunea idolilor, dar când am fost tăiați de acolo de toporul rațiunii și ne-am aflat în mâinile meșterului, el ne-a făcut targa sa, schimbând natura lemnului cu renașterea noastră în argint și aur, în purpură strălucitoare și în pietre strălucitoare. Și, precum spune Apostolul, 27 Dumnezeu împarte fiecăruia darurile Sfântului Duh în mod potrivit, iar altuia îi dă proorocie după credința sa, iar altuia o altă putere de a acționa, pentru care natura sa este potrivită și fiecare poate primi har; sau să devină ochi în trupul Bisericii, sau să ia locul unei mâini, sau să o susțină precum picioarele. Și astfel, în construcția targa, unul devine stâlp, altul bază, altul locul unde se odihnește capul și se numea pat, există și unele care sunt aranjate în interior. Cu toate acestea, după un anumit motiv, meșterul nu inventează un material comun pentru înfrumusețare, ci toate sunt cu siguranță împodobite cu un oarecare ornament, ci își imaginează o frumusețe diferită și potrivită pentru fiecare.

Stâlpii trăsurii sunt de argint, pernele de purpură, canapeaua pe care o pune sub cap este de aur, unde își odihnește mirele capul, iar tot interiorul este împodobit cu pietre prețioase. Prin stâlpi, așadar, trebuie să înțelegem stâlpii Bisericii, 28 al cărei cuvânt este tocmai argint curat și

nepătat, care a primit împărăția, autoritatea supremă a statului (purpura este considerată o trăsătură excepțională a împărăției), iar ceea ce este primul dintre ei, unde își odihnește capul constructorul trăsurii, este aurul doctrinelor curate. Ceea ce este invizibil și secret este împodobit cu conștiința curată 29 a pietrelor prețioase și din toate acestea se alcătuiește dragostea fiicelor Ierusalimului.

Dacă însă cineva vrea să înțeleagă întreaga Biserică ca pe o sicrie și, după diferențele energiilor, să împartă părțile sicriei anumitor persoane, așa cum am vorbit deja, este foarte ușor în vorbirea noastră să aplicăm părțile sicriei fiecărui ordin care slujește în Biserică. Astfel, Apostolul spune că „Dumnezeu a rânduit mai întâi în Biserică pe Apostoli, în al doilea rând pe Proroci, în al treilea rând pe Învățători și apoi pe toți cei individuali pentru formarea Sfinților” 30. Prin aceste nume care contribuie la construirea sicriei, se pot înțelege Preoții și Învățătorii și venerabila feciorie care strălucește în interiorul sicriei cu puritatea virtuților precum sclipirile unor pietre prețioase.

Destul cu acestea. Apoi, discursul conține un îndemn către fecioarele din Ierusalim, adresat lor de mireasă. Așa cum marele Pavel considera o pierdere dacă nu împărtășea fiecăruia bunurile sale (din acest motiv le spunea ascultătorilor săi cuvinte precum acestea: „fiți ca mine” 31 , „căci și eu am fost odată ca voi” 32 ; și chiar, „fiți imitatori ai mei, așa cum sunt și eu ai lui Hristos”) 33 , în mod similar această mireasă plină de compasiune, fiind învrednicită de tainele divine ale mirelui, când a văzut patul și a devenit lectica regelui, strigă către fecioare (acestea pot fi sufletele celor mântuiți) zicând: „Până când veți fi închise în peștera vieții?” Ieșiți din vălurile firii și vedeți spectacolul minunat, deoarece ați devenit fiice ale Sionului, vedeți coroana regelui strălucind de jur împrejur pe capul său, pe care, după cum spune profetul, mama sa i-a pus-o: „i-ai pus pe cap o coroană de pietre prețioase”. 34 În orice caz, niciunul dintre cei care și-au propus să examineze motivele pentru care există Dumnezeu nu atinge exact sensul numelui, adică acesta menționează mama în loc de Tatăl, dând același sens ambelor nume.

Pentru că divinul nu este nici masculin, nici feminin (cum s-ar putea înțelege așa ceva despre divinitate, din moment ce nici în noi această distincție nu rămâne veșnic, ci atunci când devenim cu toții una prin harul lui Hristos 35 împreună cu întregul omul vechi lepădăm și semnele acestei diferențe 36); de aceea, pentru declararea firii inefabile orice nume care se găsește are aceeași forță și nu poate contamina sensul firii

nemuritoare nici masculine, nici feminine. De aceea, în evanghelie se menționează că Tatăl săvârșește nunțile Fiului 37 , iar profetul adresându-se lui Dumnezeu spune: „I-ai pus pe cap o cunună de pietre prețioase” 38 , în timp ce aici spune că cununa a fost pusă mirelui de către mama sa.

Așadar, întrucât căsătoria este una și mireasa este una și una este cea care pune cununa mirelui, nu este nicio diferență dacă Îl numim pe Dumnezeu cel Unul-Născut, Fiul lui Dumnezeu 39 sau Fiul iubirii Sale, căci, după cuvântul lui Pavel, atât cu un nume, cât și cu celălalt este aceeași putere care Îl împodobește ca mire pentru conviețuirea Sa cu noi.

„Ieșiți”, le spune mireasa fecioarelor, „și deveniți fiice ale Sionului”, pentru ca dintr-un punct de observație înalt (așa se tâlcuiește cuvântul Sion) să puteți vedea priveliștea minunată, mirele purtând coroana. Și Biserica devine coroana lui, încununându-i capul cu pietre vii 40 , și iubirea este cea care a țesut această coroană, pe care, fie că cineva o numește mamă sau iubire, nu se înșeală. Căci iubirea este Dumnezeu 41 , după cuvântul lui Ioan. Și mireasa spune că se bucură de această coroană, mirele exultând în podoaba sa de mireasă. Adică, cel care și-a făcut din Biserică locuința sa și este încoronat de virtuțile celor distinși din ea se bucură de adevăr. Totuși, este mai bine să citățm cuvintele divine ad litteram, care sunt următoarele: „Ieșiți și vedeți, fiice ale Sionului, pe regele Solomon încoronat cu coroana pe care i-a dat-o mama sa în ziua nunții sale, în ziua în care i s-a bucurat inima” 42 .

Aprobând această bunătate, mirele, Cuvântul, care, urmând exemplul Domnului, „voiește ca toți să se mântuiască și să ajungă la cunoașterea adevărului”, 43 devine propovăduitor și zugrav al frumuseții ei și o face mai frumoasă. Lauda frumuseții ei nu este auzită pur și simplu, conținând un elogiu general al frumuseții, ci se oprește asupra fiecăruia dintre mădulare, acordând fiecărui mădular, comparându-l și asemănându-l, propriul său elogiu. Și spune următoarele: „Da, frumoasă ești, iubita mea, frumoasă ești”. Adică, cea care a imitat voința filantropică a Domnului și a îndemnat fecioarele să iasă fiecare din țara sa precum Avraam și din înrudirea cu simțurile lor, ca să-l vadă pe mirele curat purtând Biserica ca pe o coroană, se apropie cu adevărat de bunătatea despotică, apropiindu-se de Dumnezeu cu iubire față de aproapele. De aceea, - îi spune Cuvântul - ești frumoasă; te-ai apropiat de frumos cu voia ta bună. Repetarea laudei arată cât de irefutabilă este mărturia. Legea divină poruncește ca adevărul să fie confirmat de doi martori. De aceea spune: „Da, ești frumoasă, iubita mea, da, ești frumoasă”.

Note

1. Evrei 7:2.

2. 3 Regi Cap. 6 și 5, 9 · 10.

3. 3 Regi, capitolele 2 și 3:16-28.

4. 2 Regi 12:24. Efeseni 2:16. Coloseni 2:14.

5. Efeseni 2:14.

6. Efeseni 2:15.

7. Efeseni 2:17.

8. Efeseni 2:20.

9. Zaharia 9:16.

10. Efeseni 2: 21-22 .

11. 1 Regi 5:9 · 10.

12. Coloseni 1:16.

13. Matei 27:37. Luca 23:38.

14. Ioan 5:22.

15. Ioan 5:30.

16. Romani 9:5.

17. Ioan 1:9.

18. Luca 1:79.

19. Efeseni 2:17.

20. Isaia 1:18.

21. Galateni 2:20.

22. 2 Corinteni 13:3.

23. 1 Corinteni 3:10 · 12 · 13.

24. Geneza 3:1-7.

25. Psalmii 28.5 · 6.

26. Ieșirea 32.30.

27. Romani 12:3-8. 1 Corinteni 62:4-31.

28. Galateni 2:9. Apocalipsa 3:12.

29. 1 Timotei 3:9.

30. 1 Corinteni 12:28

31. 1 Corinteni 10:33. Filipeni 3:7.

32. Galateni 4:12.

33. 1 Corinteni 11:1.

34. Psalmul 20:4.

35. Galateni 3:28.

36. Coloseni 3:9. Matei 22:30.

37. Matei 22:2.

38. Psalmul 20:4.

39. Coloseni 1:13.

40. 1 Petru 2:5.

41. Ioan 4:8 · 16.

42. Cântarea Cântărilor 3,11.

43. 1 Timotei 2:4.